

JOAN OLIVER

Breus referències a la seva poesia

CODICIL D'UN POETA

*Us llego, amics, senzillament,
els tres quefers humils de sempre:
viure (i menjar) amb decòrum cada dia;
si podeu, endegar cobejança i luxúria;
pensar (creure o dubtar)
en la certesa i les hipòtesis
de la mort de la carn
i la vida nova de l'ànima.*

*No hi ha res més a fer: i ja basta.
La resta és literatura.*

PERE QUART

Diem a graçiant Joan Oliver i no Pere Quart, car Joan Oliver i Sellarès vol que, dins el camp poètic, se l'anomeni Pere Quart, i dins els altres camps de les lletres que conrea (periodisme literari, teatre, traducció, narració), hom pot designar-lo amb el nom civil.

No serà de teatre del que parlarem avui si bé el fet de representar «Ball robot» la diada de Sant Josep a la nostra ciutat ens obliga a incidir dins aquesta forta personalitat en el camp de les lletres catalanes.

Hem dit que no parlarem de teatre, però deixeu-nos dir un parell de mots sobre les edicions d'aquesta obra —«Ball robot»— per si algun espectador agosarat té ganes d'endinsar-se en el teatre oliverià. L'obra fou estrenada el 2 de juny de 1958 a Barcelona. Es publicà dins «Tres Comèdies», d'Editorial Selecta, l'any 1960, i en castellà (traducció de M. Julió), l'any 1965, amb el títol «Bodas de Cobre». (*) L'edició castellana és de l'editorial Aymà. També al llibre d'«Homenatge a Joan Oliver» (l'Escorpí, 13) es parla del seu teatre i es dona força bibliografia.

Bé, anem, doncs, a comentar ràpidament la poesia de Pere Quart. «L'afany de la impossible Belleza és, en definitiva, el mòbil suprem de la poesia de Pere Quart.» (Joan Oliver, 1949). Una bellesa que rau en poemes de caire amorós, en poemes ideològics, en poemes històrico-socials, en poemes d'avinenteses de tot tipus, primordialment, repetint les paraules de la majoria dels crítics: satírica, irònica, sarcàstica, a voltes amarga i què desprèn una flaire d'aspror i d'ànima turmentada pels fets que ha hagut de presenciar. Dient que va néixer l'any 1899 potser ens adonarem una mica del valor semàntic que poden tenir aquests adjectius de la seva poesia.

La seva primera obra «Les decapitacions» (1934), significa una ruptura amb la poesia i el temps històric de l'època. Planteja i representa separacions del cap de personatges i fets històrics. Hi trobem referències bíbliques, casolanes, de testes sacres i d'allusions a situacions de tot tipus:

*Quan mira l'horrenda testa
damunt plàtera d'argent
del color de la ginesta
esdevé sobtadament.*

*L'han de treure de la festa
perquè es troba malament.*

(XVI)

També continua amb la mateixa línia a cavall entre el divertiment treballat i la crítica històrica amb el «Bestiari» (1937):

TIGRE CAPTIU

*¿Les fuetades t'han ratllat la pell,
o potser l'ombra de la reica?*

però, amb la mateixa tècnica estilística, usant diferents plataformes d'expressió, ja podem constatar unes constants típiques en tota la seva poesia:

JO

*(...)
He naufragat temps ha
(...)*

Escriu composicions relatives al moment històric de l'època: «Terol»... o de sàtira tipus cançoneta del carrer. No podem oblidar en aquests anys la seva ferma «Oda a Barcelona» (1936).

Torna de l'exili i publica (1947-1949) «Saló de Tardor». Llibre que comença amb una «Lletra d'assassí per amor» i conté composicions conegudíssimes com les «Corrandes de l'exili»:

*A Catalunya deixi
el dia de ma partida
mitja vida condormida;
l'altra meitat vingué amb mi
per no deixar-me sens vida.*

o les «Nits» o la impressionant i al·legòrica «Tu»:

*(...)
un altre cop, encara jove, esclava.
(...)*

Arriba l'any 1960 i «Vacances pagades» (reeditada el 1972) es converteix amb l'obra més popular d'un autor que, sense envitricollaments innecessaris i amb una parla adient ens fa referència a una societat que dóna:

*Per als infants
mentides.
Per als amors
mentides.
Per als amics
mentides.
Per als clients
mentides.
(...)*

com una lletania d'afers reals i terribles que fan dir al poeta: «navega contracorrent. / Hi vaig quan en tornen», i acabar una felicitació de nadal amb aquests mots:

Exposició Joan Baptista Juan i Vidal

L'artista Joan Baptista Juan i Vidal ha presentat una mostra de la seva obra a la Galeria Ars, de Valls, durant els dies del 10 de març al 8 d'abril. Aquesta exposició comprèn una bona quantitat de dibuixos, olis i obres de recerca, les quals intenten de descobrir noves possibilitats d'expressió artística.

El conjunt de l'obra presentada dona una impressió de manca d'unitat, la qual manca justifica l'artista amb les dates de les seves obres, que representen diferents èpoques de la seva producció amb la lògica evolució haguda. Fins i tot, i per a demostrar que coneix l'ofici, Juan i Vidal ha mostrat uns fins paisatges de tipus semi-acadèmic i un estudi de cap de dona, els quals només han vist alguns visitants. No és, però necessària aquesta demostració, ja que en les altres obres, malgrat la seva diversitat, s'hi endevina que l'artista domina el dibuix i les tècniques artístiques. Així mateix la seva dedicació a la docència artística, a la Ciutat Comtal, és també un aval per a la seriositat de la seva obra.

Obra d'investigació, es mou, dintre de l'evolució alludida, en un zig-zag, en un semblar anar endavant i endarrera, en un fer amb les últimes tècniques de l'art, en un tornar a l'ofici tradicional, o bé en una barreja de les dues coses. Esperit inquiet, Juan i Vidal es preocupa per fer obra sincera i es llança a cercar nous llenguatges, noves maneres d'expressió, dir alguna cosa de nou en cada obra, creant nous obstacles per a superar-los, ja que quan aconsegueix quelcom que es pot convertir en una fàcil sistematització, es queda amb la part que li interessa del treball fet i es llança novament a camins inèdits. Aquest no conformisme, aquesta idea intel·lectual per aconseguir resultats artístics és completament d'acord amb els canvis de concepte artístic del temps actual. La lluita d'estils segueix en peu. Realisme i abstracció continuen enfrontats, malgrat que idees molt més noves fan que inclús la finalitat artística tradicional, el goig estètic

(...)

*I amb el pretext dels Reis
degollarem tants Innocents com calgui.
No, no exagero.*

Altres composicions que només podem esmentar pel seu títol com «Epístola d'alta mar», «Dotze aigües forts de Granyer», «Altres poemes», «Versos de circumstàncies» i «Circumstàncies» són interessants de llegir pel regust que deixen a la boca després de llur lectura i la sensació d'una vida esmerçada al servei del país. Pere Quart, com deia F. Vallverdú, encara que no accepti aquest tractament, mestre, i Pere Quart, com deia T. Moix. Gràcies.

JOSEP M. FIGUERAS I ARTIGAS

(*) N. de la R. — Aquesta obra fou representada a «Estudio 1», per T.V.E.

de contemplar l'obra d'art, quedi superat pel concepte d'un art pràctic, d'un art utilitari, el qual ens permeti gaudir de la bellesa que hi pot haver en els objectes casolans. Aquesta, diguem-ne voluntat d'un art social és patent en l'obra de molts artistes d'avui, els quals ens ofereixen obres de recerca experimental, demostren interès per a utilitzar i trobar nous materials i tècniques, en renovar-ne d'antigues deixades en desús, i fiquen el nas en activitats que sembla que no siguin del seu camp d'acció, com l'urbanisme, l'arquitectura, la decoració, la publicitat, el disseny, etc. L'objectiu s'enfoca a valorar l'objecte d'art per ell mateix, no pas pel poder de representació. Sembla talment que la ciència i la tècnica puguin arribar a substituir l'art.

L'art de molts artistes actuals, en moltes ocasions, té en contra seu el públic a què va destinat, el qual sol jutjar l'artista com un inepte. Contràriament a aquesta opinió, és evident que l'art de recerca exigeix més preparació, coneixements, sensibilitat i vocació que el dels artistes comercials.

Aquesta falta de comunicació de l'art actual, aquest divorci entre l'artista i el gran públic, es converteix en autèntic drama. Per una banda l'artista ha de lluitar per la supervivència de l'esperit creador; per una altra, necessita del públic i té el deure de servir les necessitats artístiques de la massa. El públic, per la seva part, necessita de l'art, però el que li serveixen diu que li és inaccessible. És curiós, però, d'observar que accepta sense no mirar-s'hi gaire la nova moda en el vestit, en el mobiliari, en les edificacions, en la música, en el cinema, en el teatre, en els utensilis casolans, en els objectes de decoració que els mercats li serveixen, cosa per la qual sembla demostrar-se que l'Art és l'ovella negra en el moment d'aplicar el criteri general de la vida, que hi ha una manca d'educació artística en el públic, una comoditat per acceptar l'art que ho dona tot fet i en el qual no cal cansar-se en pensar, una rutina acomodaticia que ens fa pensar en aquell horrorós eslogan d'una emissió de ràdio: «Le ofrecemos tal..., tal y tal... nuestro programa... Usted no piense. Nosotros pensamos por usted.»

Juan i Vidal, tot al contrari, és un artista que obliga de pensar al públic. Si la comunicació artista-públic no s'estableix, la culpa no és pas de l'artista. Quantitat i qualitat d'obra és la que ofereix en aquesta mostra al públic vallenc. Els títols que acompanya a cada obra els podem interpretar com de donar-nos una mà amiga per a ajudar-nos a entrar en el món de l'artista. El segon pas és mirar les obres una a una, amb atenció, sense peresa mental. Finalment ja no és tan difícil de descobrir en cada una el seu significat, el seu concepte, les seves qualitats, els seus símbols... La comunicació s'ha establert. L'artista ha enviat el seu missatge i l'espectador l'ha rebut. La funció de l'art, com element essencial de la vida, pot aconseguir-se quan l'home es proposa de conquerir la llibertat de pensar per ell mateix.

DAVENSOL